

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gl. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofljsk.
posloppju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamešne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Vabilo na naročbo.

„Slovenski Gospodar“ velja od 1. julija do
1. oktobra — 80 kr., od 1. julija do konca leta —
1 fl. 60 kr. Denar se najleži po poštnih nakaz-
nicah pošlje.

Magjarsko gospodstvo.

Leta 1848. in 1849. smo zvesti avstrijski
narodji, zlasti slovenski, komaj potlačili laške iz-
dajalec, nemške rogovileže in jihove zaveznike —
magjarske puntarje. Toda sedaj se je v 30 letih
stvar močno pridruživila. Magjari v zvezi z nem-
škimi ustavoverci so na vrhu in gospodujejo po
celi Avstriji. Drugi narodi smo v stran potisnjeni
in moramo debelo plačevati, kar nam večina v držav-
nih zborih na Dunaju in v Budimpeštu naložiti blago-
voli. Naši ustavoverci se radi ponašajo, kakor da bi oni
prvo besedo imeli, a to ni popolnoma resnično. Prvo
besedo imajo Magjari. Na Ogerskem o tem nihče
ne dvomi. Ondi imajo Magjari vse v svoji oblasti.
Dobili so venčanega kralja, magjarske ministrey,
magjarsko vojsko honvedov, magjarske šole, pošte,
železnice, sploh vse je magjarsko. Magjari stra-
hujejo Hrvatsko in Slavonijo; razdrli so vojaško
pokrajino, zatrli srbsko Vojvodino in Banat ter
samostojnost Sedmograške popolnem uničili in de-
želo v magjarske županije raztrgali. Še več; Mag-
jari so hotri ali kumi naših nemških ustavovercev
in jih zvesto držijo. To čutijo ustavaki sami; prav
dobro vedo, da njihova moč v tem trenutku pro-
pade, v katerem jih Magjari zapustijo. To je tudi
uzrok, zakaj se je 1. 1867. Magjarem in se bo tudi
letos dovolilo vse, kar od nas pri obnovljenju 10-
letne nagodbe tirjajo. Iz tega pa je zopet jasno,
da Magjari tudi zunaj ogerskih dežel zapovedujejo
in na našo znotranjo politiko mogočno upljevajo.
Razun tega imajo še po svojem grofu Andrasyju,
ki je sedaj minister vnanjih zadev, za cesarjem
prvo besedo tudi gledé naše vnanje politike. Sploh
Magjar gospoduje sedaj v Avstriji, kakor še nikoli
poprej. Da nas še ni zaplrel v krvavo vojsko

zoper Ruse, katere smirno sovraži, to imamo ta
svitlemu cesarju zahvaliti in nekaterim zaprekam,
čez katere še niti ošabni Magjar skočiti ne more.

Razni narodi na Ogerskem so se magjarske
dobe močno bali. Da se niso varali, to jim sedaj
potrjujejo britke skušnje. Magjari hočejo vse po-
magjari in se poslužujejo brez ozira, brez srama
vsakega sredstva: države, Cerkev, uradov, šol,
pošte, železnice, volilnega reda in, kar je najbolj
grdo in nesramno — sodnij. Naši prekmurski
rojaki slovenski se niti slovenskega pravopisa po-
služiti ne smejo; v šolah se rabi budalasto sostav-
ljeni magjarski pravopis. Ubogim Slovakom so
vzeli vse gimnazije, katere so s samsi z težko na-
branim denarjem omislili; zatrli so jim tudi Matico
slovaško in rabijo pograbljené denarje za pomag-
jarenje Slovakov; Rusinci se še genoti ne morejo,
številne Rumune hudo tlačijo, najbolj pa pritiskajo
na — Srbe. Tem so vzeli skoro vse pravice,
katere so jim nekdanji cesarji podelili in sedaj
preganjajo najodličniše srbske narodnjake po sod-
nijah, ni pr. dr. Miletiča, urednika „Zastave“ v
Novemšadu, dr. Kasipinoviča, advokata v Pančevi.
Obadva držijo sedaj že leta dni zaprti in nju dol-
žijo veleizdajstva. Toda ne priče, ne sodniki, ne
ministri, nihče na svetu ne pové, kaj sta zakrivila.
Bilo je lani meseca maja, ko je dr. Miletič, ne-
koliko tednov pred srbsko-turško vojsko, v zadevi
svojega lista in da bi sam vidél, kako so kaj Srbi
pripravljeni, prišel v Belgrad. Bil je takrat tudi
sprejet od kneza Milana Obrenoviča in je temu
obečal, da ne bode več zoper Obrenoviče pisal.
Potem se je 28. maja vrnil nazaj v Novisad. Ali
čuda velika; mesec dni potem ga dajo magjarski
ministri prijeti in zapreti kot veleizdajalca. Isto
so storili tudi dr. Kasipinoviču. Sedaj se je za-
čela sodnijska preiskava. Magjari so privlekli
nekega Rankoviča iz Beczkereka. To človeče je
izpovedalo, da je dr. Miletič meseca junija v
Belgradu v gostilnici pri „srbském kralju“ sklepal
strašno srbsko zaroto ter obečal 30.000 Srbov
orožati zoper Magjare. Ali sedaj se je po ostrij
preiskavi pokazalo, da je to vse — gola laž. Dr.

Miletič ni bil nikoli pri „srbskem kralju“ in meseca junija že doma v Novemgradu. Tudi zoper Kasipinoviča niso mogli ničesar najti, kar bi kazalo na veleizdajstvo. Sodnija je toraj sklenila obadva iz zopora spustiti. Ali magjarski državni pravdnik je ugovarjal in se pritožil pri višji sodniji. Sedaj se pa oglasi nek Timarčević iz Belgrada. Ta poštenjak izpove, da je Rankovič podmitan hudobnež, ki je tudi njega nagovarjal, naj mu pomaga pričati zoper Miletiča; vse, kar je Rankovič o shodu pri „srbskem kralju“ sodniji povedal, je laž. To je bil strašen udarec za magjarske ministre pa tudi sodnike. Eden sodnikov se je ustrelil, ker ni privoliti mogel v nadaljejnji zapor. Ostali sodniki so torej prašali magjarske ministre, kaj jim je storiti. Ministri so pa ukazali, da imata obadva Srba ostati v zaporu! Taka je magjarska pravica, tako je magjarsko gospodstvo! Podobno je — turškemu, a ne evropsko krščanskemu! Turk zapira nedolžne ljudi, katerih se boji!

Razglas c. kr. namestnika štajarskega od 15. maja 1877,

dotikajoč se streljanja z možari pri slovesnih okolnostih.

„Ker se opazuje, da se zunaj mest pri slovesnih (prazniških) okolnostih še zmiraj strelja z možari in sicer velikokrat tako, da je z ene strani za samega strelca in kdor je z njim nevarno, z druge strani pa za stanovnike dotičnega kraja škodljivo, držim za primerno, da stareje dotične propise o streljanju z nova razglasim ter njih izpeljevanje ojstro zaukažem. Ustanovila nabajajo se stanoma opetovano razglašena v gubernialni okrožnici od 8. julija 1785, v odloki (dekretnu) dvorske kancelarije od 14. februarja 1811 razglašeni po gubernijalnem ukazu od 6. sušca 1811, in v gubernijalnem ukazu od 18. januarja 1825, br. 1271 (deželne postavne zbirke zvez. 7), dalje v namestnijskih odpisih od 14. junija 1854, br. 211 prds. in 9. februarja 1858 (deželnega zak. in ukazn. lista br. 4), ter so sledečega zapopadka: 1. Streljanje z možari je brez razločka slovesne (prazniške) okolnosti, pri koji se namerava strelba, le pod tim pogojem dovoljeno, da župan za to zna in dozvoli da, dalje da za to naznači posebno mesto ter da se strelja pod očmi moža za nadzor poslanega po županu. 2. Streljati sme se le iz takih možarov, koji imajo propisano znamenje unega, kdor ga je zлил ali skoval, koji so z dvostrukim (dvojnim) nabitkom skušeni, ter se tedaj brez nevarnost nabijajo in užigajo. 3. Kdor kot obrtnik proda možar brez rečenega znamenja (v broj 2) pride v kazen. 4. Za nabijanje in užiganje možarov smejo se rabiti le ljudje, koji to razumijo na tanko, ter je pri tem paziti na vsako nevarnost glede življenja in imetka kojega koli človeka. 5. Prestopke tih ustanovil kaznujejo po § 24 štev. 2 in po § 52 občinskega reda župani, in sicer po § 54 obč. reda držič se ministeri-

jalnega ukaza od 30. septembra 1857, drž. zak. 198 z globo od 1 do 100 goldinarov ali z zaporem do 14 dni.“

Za c. kr. namestnika:
C. kr. dvorski svetovalec
Kallina s. r.

Gospodarske stvari.

Prva pomoč, če se kdo opeče ali opari.

M. Dandanašnji, ko odprti plameni svitlega plina razsvitljujejo ulice in hiše, ko se je svečava z naglo vnetljivim kamnenim oljem (petrolejem) že v najmanjši koči ubogega bajtarja rekel bi udomačila, ko vroči par toliko množino umetnih nastrojev ali mašin z svojo gonivno močjo tako rekoč oživlja, se tudi dosti večkrat primeri, da se ljudje opečejo ali oparijo. Skoraj ni dneva, da bi se ne slišalo ali bralo o takih in dostikrat groznih nesrečah. Ker pa je tudi pri takih in enakih nesrečnih primerlejih dostikrat največ na nagli in primerni pomoči ležeče in ker je od te rešitev življenja jednega človeka včasih življenje še od več ljudi najbolj od te pomoči odvisno, zato hočemo o prvi pomoči in zdravilnih sredstvih pri opekah in oparih bolj obširno razpravljati in govoriti, da se vedó tudi nezdravniki v takih prigradkih brž pravih ravnil in pomočkov posluževati in da jim ni treba z vsem še le na pomoč poklicanega zdravnika čakati, ki je le predostikrat daleč od rok in tedaj premnogokrat prepozno pride. Rane, ki jih je suha ali mokra gorkota napravila, so različne po stopnji silnosti, razseglosti in globokosti. One se vrste od lahke površne kožne razdražbe do popolnega posmojenega pokončanja. Zdravilstvo razločuje med opekami 1., 2., 3. in 4. stopnje, kakor je ali samo koža zarudela, ali so se mehurji vzdignili, ali se rana že ognjila ali pa popolnoma že v ogelj spremenila. Za manj hude opeke navadne stopnje, ki so na male prostore na koži omejene, je vročina v znani daljavi prav dober homeopatični pomoček. Opečen ud se namreč tako blizu luči, ognja, vroče peči ali ognjišča drži, kakor kdo najbolj vroče prenesti more. S prva je bolečina res še hujša, pa kmalo pojema in jenja in opeka ozdravi brez mehurja. Pri otrocih seveda je na ta način težko kaj pomagati, ker se bolečine s prva povečajo. Pri njih tedaj bolje kaže na opečeno mesto pavole ali vate položiti in jo z trdno obezo obezati, da ne more zrak celo nič do rane. Tudi, če se moka ali štupa za lase, pudra imenovana, na ranjeno mesto potrosi, se s tem bolečine polajšajo in rane zacelijo. Ranjeno mesto se prav na debelo z moko ali lasno štupo potrosi in z suho obezo obeže. Kakor hitro ko se bolečina ponovi, se na prejšnjo plast moke zopet na novo moka natrosi tako, da more močna skorja do 25 centimetrov debela postati. Ravno tako je pri lahkih opekah gutaperha v kloroforomu ali ter-